

ŠKOLNÍ PLÁN MOBILITY ZŠ FILOSOFSKÁ 2017/2018

I. Informace o škole

Název školy: ZŠ s RvJ a s RvTv Filosofská

Adresa: Filosofská 3, Praha 4

Web: www.zsfilosofska.cz

Naší vizí je škola, ve které lidé volí dopravu či dopravní prostředek tak, aby byl prospěšný pro bezpečnost a zdraví dětí. Budeme se snažit o praktická a inovativní řešení dopravních výzev naší školy.

Dobrý den,

vítejte v plánu mobility ZŠ Filosofská. Náš plán mobility by měl děti a jejich rodiče podněcovat k chůzi, jízdě na kole a využívání veřejné hromadné dopravy, jež jsou prospěšné jejich zdraví a životnímu prostředí.

Uvědomujeme si, že naše škola má svá specifika. Důležité je, aby se podařilo podnit aktivní a bezpečné cestování a aby tento plán žáky motivoval a umožnil jim zapojit se do společného díla.

Školní plán mobility je iniciativou, která aktivně pomáhá zavádět do praxe mnohé aspekty stanovené novými učebními osnovami, které mají za cíl poskytnout srozumitelnější, pružnější a bohatší učební osnovy vedoucí děti k lepší schopnosti komunikace a sebevědomému projevu a k vytváření zdravých občanských postojů.

Plán mobility dává navíc žákům pocit odpovědnosti a umožňuje jim vzít prosazování udržitelné dopravy do svých rukou, přičemž vyučující působí v roli prostředníka.

O našem školním plánu mobility (ŠPM)

Co je obsahem našeho školního plánu mobility?

ŠPM je akční plán sepsaný naší školou, která ve svém okolí identifikovala problémy dotýkající se cesty do školy. Stanovíme si strategii odsouhlasených cílů a souhrn opatření navržených k zajištění udržitelnějších dopravních možností – jako je chůze, jízda na kole, využití MHD a společná jízda autem – pro žáky, rodiče, pracovníky a návštěvníky školy.

Cílem našeho ŠPM je řešit zácpy v okolí vchodů do školy snížením nadbytečného dopravování žáků, rodičů a pracovníků školy autem a podpořit zdravé, aktivní cestování do a ze školy.

Obecně se budeme snažit, aby ŠPM žákům pomohl pochopit, jaký má chůze, jízda na kole, využívání MHD a společná jízda autem přínos pro zdraví, životní prostředí a sociální vztahy. Podnitit je tak k vytváření nezávislých, pozitivních a aktivních cestovních návyků, které si mohou udržet do dospělosti.

Hlavní výhody plynoucí z vytvoření a realizace ŠPM vidíme ve:

- zlepšení zdraví a kondice prostřednictvím chůze a jízdy na kole,
- zlepšení dopravních znalostí a dovedností v oblasti bezpečnosti silničního provozu,
- nových příležitostí pro žáky k nezávislému a sebevědomému jednání,
- zlepšení bdělosti žáků,
- snížení dopravních zácp v okolí vjezdů do školy,
- zlepšení místního životního prostředí snížením hlukového znečištění a emisí výfukových plynů,
- pomoc pro dosažení financování aktivních dopravních iniciativ (jako jsou např. projekty Bezpečné cesty do školy či iniciativy pro zřizování parkovišť pro kola).

Jak zapadá náš školní plán mobility do učebních osnov

ŠPM přispívá do programu Zdravé školy. Poskytuje také rámec pro zavádění zkušeností a výsledků v těchto oblastech:

- jazyková gramotnost
- přírodní vědy
- matematika a počty
- zdraví a duševní pohoda
- společenské vědy
- technologie
- expresivní umění
- občanská nauka

Vytváření a naplňování ŠPM může žákům pomoci k lepší schopnosti komunikace, sebevědomému projevu a zaujímání zdravých občanských postojů.

Naše cesta do školy

Tato část představuje hlavní myšlenku našeho školního plánu mobility jakožto způsobu, jak podnítit více žáků, aby do školy chodili pěšky nebo jezdili na kole.

Uvádí následující argumenty:

- Chůze nebo jízda na kole představují dobrý způsob pohybu – jsou zdravé.
- Chůze nebo jízda na kole jsou zábavné – můžete se potkat s přáteli, popovídat si s nimi cestou do školy.
- Kdybychom všichni do školy šli nebo jeli na kole jednou týdně, automobilový provoz v okolí školy by klesl až o 20 %, což by pomohlo snížit znečištění, a tedy i globální oteplování – něco, za co jsme všichni odpovědní.

Z konzultací a průzkumů na naší škole v roce 2017 vyplynuly tyto základní problémy související s dopravou do a ze školy:

Poměrně velká část dětí bydlí v pěší vzdálenosti od školy – dokonce okolo 30 % žije v okruhu do 500 metrů. Přesto stále mnoho z nich jezdí z různých důvodů autem (například proto, že je rodiče berou s sebou při cestě do práce).

Dopravní provoz kolem vchodů do školy je těsně před začátkem a po konci vyučování velmi intenzivní a nebezpečný pro chodce a cyklisty.

Někteří motoristé zastavují při vysazování dětí těsně u vchodu do školy.

Většina zaměstnanců jezdících do školy autem.

Proč tak málo chodíme pěšky?

Jen zhruba polovina dětí na naší škole chodí do školy pěšky. Jen pouhé 1% jezdí do školy na kole. Proč tomu tak je?

Ptali jsme se dětí - máš nějaký z těchto důvodů?

- Rodiče mají obavy o tvoji bezpečnost na rušných silnicích. Parkují u vchodů do školy, a tím tuto oblast ucpávají, což paradoxně zvyšuje nebezpečí pro tebe a tvé spolužáky, které do školy chodí pěšky nebo jezdí na kole.
- Nedostatek bezpečných přechodů a hlídkujících policistů, automobilové zácpy obecně, nepřehledná místa a narůstající doprava

Problémy, které byly identifikovány při průzkumech na naší škole.

Problémy, které brání bezpečnému a aktivnímu cestování do školy dle průzkumu zahrnují:

- Rušné silnice, které je obtížné přejít.
- Nedostatek přechodů či přechodů s hlídkujícím policistou.
- Zatarasený výhled (často jsou na vině nerozváženě parkující rodiče).
- Zaparkovaná auta vytvářející úzké ulice a brání ve výhledu.
- Překračování povolené rychlosti.
- Přechody bez hlídkujících policistů.

Mapování

V dubnu 2017 proběhlo mapování nebezpečných míst v okolí školy z hlediska žáků. Děti zakreslovaly do mapky svoji cestu do školy a vyznačovaly místa, která se jim zdála nebezpečná. Dále odpovídaly na otázky v dotazníku, který měl zjistit zejména způsob, jakým se děti do školy dopravují, jaká je jejich motivace k této dopravě a co by je motivovalo k dopravě pěšky či k jízdě na kole.

Vrátila se většina rozdaných dotazníků.

Komentáře rodičů a dětí

Bylo získáno 87 různých vyjádření rodičů, z nichž některé jsou doslovně uvedeny níže:

Parkování pro auta rodičů by mělo být dostupnější. Nyní rodiče parkují nebezpečným způsobem, protože nemají jinou možnost, pokud nechtějí použít placených parkovacích zón, které jsou ostatně vždy plné, nebo parkovat v boční uličce.

Často doprovázím své dítě do školy. Rádi chodíme pěšky, je to bezpečné a příjemné.

Na všech ulicích, které ústí z obou stran ke škole, by měly být zřízeny přechody typu „zebra“ se semaforem vybavenými tlačítkem pro chodce.

Chodníky by měly umožňovat dětem chůzi bez překážek a tedy být čisté, bez odpadků.

Řidiči by se před zaparkováním měli ujistit, že nebrání dětem v bezpečném pohybu a především v bezpečném přecházení přes ulici.

Naše děti chodí do školy pěšky s námi. Zjistili jsme, že chůze do a ze školy je velmi příjemná.

Moje děti musí cestou do školy přejít přes 7 ulic. Hlavní překážkou jsou parkující auta a dodávky, takže není možné, aby děti do školy chodily samy pěšky.

Chodím do školy pěšky, protože bydlíme ve vzdálenosti 4 ulic. Chůze zabere pouhých 5 minut a těchto 5 minut mě opravdu probudí.

Bylo by lepší, kdyby bylo k dispozici více parkovacích míst na odděleném bezpečném místě, kde lze snadno vysadit děti z auta, a zároveň umístěném mimo prostor, kudy chodí děti a rodiče dopravující se do školy pěšky.

Jsem velmi rozzloben na rodiče, kteří parkují ve vjezdech a troubí na děti. Tito rodiče pak budou první, kdo si budou stěžovat, pokud bude jejich dítě sraženo.

Byl bych rád, kdyby rodiče měli možnost parkovat u školy, aby mohli pohodlně naložit děti. Kolem chodníků v okolí školy by měly být bezpečnostní zábrany a na přechodech světelná signalizace.

Pěší docházka do školy je rychlejší a jednodušší, ale moje dcera je příliš malá, a tak ji raději vozím v teple.

Řidiči by neměli zapomínat dávat znamení o změně směru jízdy, obzvláště v okolí školy.

Pěší docházka do školy je pro děti dobrou formou cvičení.

Některé dny jezdíme do školy autem a některé chodíme pěšky.

Hlavním důvodem, proč vozím děti do školy autem, je nutnost dostat se v krátké době do práce poté, co děti vysadím u školy.

Dávám přednost chůzi do školy za doprovodu rodičů.

Zcela se ztotožňuji s názorem, že auta v okolí vchodů do školy jsou nebezpečná.

S cestováním do školy jsem spokojen. Mám radost, že jsem schopen chodit každý den do i ze školy pěšky. Je to dobré cvičení stejně jako příjemně strávený čas.

V Jitřní je problém s častým překračováním povolené rychlosti. Rád bych viděl nějaká opatření pro omezení rychlosti na této ulici, aby můj desetiletý syn mohl bezpečně přecházet ulici a chodit se svými přáteli pěšky do školy.

Autobusová zastávka by měla být umístěna v těsné blízkosti školy. Autobusy by měly jezdit častěji.

Auta parkující na lomených čarách způsobují problémy chodcům přecházejícím u školy ulici a komplikují dopravu v okolí.

Cesta do/ze školy je poměrně snadná, protože bydlíme blízko školy.

Protože v okolí školy je v čase, kdy děti chodí do a ze školy, velmi silný provoz, stále budu považovat jízdu na kole pro své dítě za velmi nebezpečnou, dokud se nezmění dopravní situace.

Snahy o změnu

Děti s vyučujícími pro občanskou a zdravotní výchovu průběžně působili na rodiče ve snaze omezit užívání automobilů a usměrnit jejich parkování, ale na tomto poli zbývá stále mnoho práce. V minulém roce byly podniknuty i další kroky s cílem změnit dopravní chování rodičů i žáků.

Navzdory těmto iniciativám stále dochází k dopravním zácpám poblíž vchodů do školy, především v ranních hodinách, což žákům velmi ztěžuje přecházení.

Čeho jsme zatím dosáhli

- snížení počtu dětí dopravovaných do/ze školy automobilem, podíl automobilové dopravy je však stále vysoký
- částečné zmírnění automobilového provozu v okolí školy (i díky výchovnému působení na rodiče)
- zlepšení čistoty chodníků v okolí školy
- zvýšení popularity jízdy na kole

PLÁN ČINNOSTÍ NA PODPORU UDRŽITELNÉ MOBILITY

Na základě podnětů z dotazníků, následných diskuzí a mapování vznikl tento plán mobility:

Činnost	Prostředek	Odpovědnost - termín
Zvyšovat dopravní gramotnosti v ZŠ	Zapojovat dopravní výchovu do výuky: snaha o tvorbu projektů, center aktivit pro jednotlivé ročníky, spolupráce s městskou policií, zapojení se do kurzů výuky na dopravním hřišti v Praze 4. V rámci tělesné výchovy a výchovy ke zdraví pořádat cyklistické výlety po cyklotrasách v okolí školy a zvyšovat dopravní gramotnost v MŠ Jitřní, Němčická a Jílovská	jednotliví učitelé ve spolupráci s výchovným a dopravním preventistou – celý školní rok v jednotlivých hodinách
Opět zmapovat bezpečnost dětí na cestě do a ze školy	dotazníky rozdat rodičům i dětem	dětský parlament, koordinátor dětského parlamentu – duben – po projektu
Omezit stání na chodnících v obou objektech	tvorba letáčků a plakátů pro výchovu rodičů	Zástupci dětského parlamentu ve spolupráci s třídními učiteli
Motivovat děti pro dopravu do školy pěšky či na kole	zavedení tradice Dnů bez aut zvat zástupce příslušných organizací na dané dny	dopravní preventiva - červen – září, každý školní rok
Usilovat o realizaci studie	kontaktovat členy Cyklistické komise pravidelně se účastnit dopravní komise	dle potřeby
Zapojování do cyklistických soutěží	soutěž mladých cyklistů	dopravní preventista
Zavést cyklistický kroužek	najít vedoucího	spolupráce s vedením školy
Pořídit více stojanů na kola, případně přístřešek pro ně na obě budovy	podat žádost u TSK	
zpětná vazba k ŠPM	zhodnotit vše uvedené výše, hodnotí všichni, kteří jsou za nějakou oblast v plánu zodpovědní pod vedením zástupců školy a dopravního preventisty	dopravní preventista, vedení školy, každý červen

Cíle výchovy přímo ve vyučování

1. **Naše „klasická“ dopravní výchova** zaměřená na bezpečnost, jež vede k dodržování pravidel bezpečnosti přizpůsobená podle věku (ale ve srovnání s námi častěji praktická a v reálu – výlety na kole apod.)
K tomu je třeba děti učit nebezpečí dopravy rozeznat a posoudit, buď se jim vyhnout, nebo se s nimi dokázat vyrovnat.
Získání zkušeností ve cvičných situacích, používání pravidel, podpora psychomotoriky a schopnosti adekvátně reagovat, nácvik předvídavého chování.
2. **Sociální výchova** - dopravní pravidla a způsoby jejich stanovování, právo silnějšího, agresivní chování, bezohlednost, vandalismus – jak mu čelit např.
Sociální vztahy není možné redukovat na pravidla silničního provozu, ale vychovávat i k spoluodpovědnosti, ohleduplnosti, předvídání kroků druhých apod.
3. **Výchova zaměřená na vztah dopravy a životního prostředí** - je kvůli závažnosti dopadů svěřena škole. Děti se učí znát různé faktory, jimiž doprava zatěžuje ŽP (znečištění ovzduší, hluk, zábor plochy, dopady na zdraví, spotřeba energie a zdrojů, ale i konflikt různých funkcí ve veřejném prostoru a hospodaření s veřejnými prostředky), posuzovat kriticky chování své i dospělých, nacházení alternativ. Učí se zdůvodnit své rozhodnutí při volbě způsobu dopravy, využívat druhy dopravy šetrné vůči ŽP, konkrétní návrhy pro řešení dopravních problémů a chápat dopravní plánování a dopravní politiku.
4. **Výchova k zdravému životnímu stylu** se dotýká zdravotní výchovy. Zaměřuje se i na předcházení a zvládání stresu, dopady dopravy na zdraví, předcházení hluku a na pohybové strategie. (Hry, pohyb, aktivní způsoby dopravy, např. na cestě do školy, ale i plánování výletů za pomoci environmentálně šetrných způsobů dopravy.)

Jak konkrétně výchova k mobilitě probíhá

1. **Učební plány zasahují téměř všechny předměty. (jazyk, prvouka, matematika, VV, sport, hudební výchova, fyzika, historie apod.)**
2. **Kontinuita – při poznávání okolí v podstatě denně. Rozšiřuje se poznání i jejich akční rádius. Tematizováno jak a kde se děti pohybují.**
3. **Co nejbližší realitě – výuka jako proces seznamování s nebezpečím v místě, ne z učebnic.**
4. **Pohyb – koordinace pohybu, např. nácvik jízdy na kole**
5. **Propojení pracovních aktivit**

Opatření na podporu udržitelné mobility

Na základě výstupů z dotazníků se vedení školy rozhodlo čerpat finanční prostředky určené na opatření pro podporu udržitelné mobility a to konkrétně na klece na kola a elektronické zabezpečení úschovny kol a koloběžek.

Závěr

V našem školním plánu mobility jsme se snažili zohlednit všechny podněty, které vzešly z dotazníkového šetření i z následného mapování.

Jako náročné vnímáme nalezení prostředků k dostatečné motivaci žáků 2. stupně, aby změnilí svůj způsob dopravy do školy. Budeme na tom s vedením školy, s učiteli a zejména zástupci školního parlamentu pracovat.

Pražské matky, z. s.

www.prazskematky.cz

Program Bezpečné cesty do školy

Organizace je hlavním koordinátorem programu Bezpečné cesty do školy pro oblast Prahy. V rámci programu posuzují žáci své cesty do školy z hlediska bezpečnosti a vytvářejí školní mapu nebezpečných míst, která se stane podkladem pro odbornou studii navrhující zklidnění dopravy a zvýšení bezpečnosti na přístupových cestách ke škole. Součástí programu je též podpora chůze a jízdy na kole do školy a zpracování školních plánů mobility.

Více informací o programu a metodickou příručku Bezpečné cesty do školy najdete na <http://www.prazskematky.cz/bezpecne-cesty-do-skoly/o-programu/index.html>.